

IONA

Porumbelul mesager



lecțiile 1, 2, 3, 4, 5,



Grupuri de ucenicie
Biserica Baptistă „Harul“

Titan - București
Octombrie - noiembrie
2010





Iona - porumbelul mesager

Motto:

Bărbații din Ninive se vor scula alături de neamul acesta, în ziua judecății, și-l vor osândi, pentru că ei s-au pocăit la propovăduirea lui Iona; și iată că aici este Unul mai mare decât Iona. (Matei 12:41)

Dumnezeu ne-a lăsat Cuvântul Său scris sub forma unei Cărți, Cartea Cărilor, Biblia. Dumnezeu, în suveranitatea Sa, a ales ca SCRISUL să fie forma fizică (trupul) pe care să o ia Cuvântul Său spiritual. (Înainte de întruparea Cuvântului în persoana Domnului Isus și după înălțarea Lui la cer.)

Dumnezeu a vorbit, iar oamenii aleși de El și inspirați în mod supranatural au scris. Astfel, Cuvântul rostit de El acum 3 500 de ani a ajuns până la noi. Mai întâi au fost tăblițe de piatră sau de lut (vezi *Tablele Legii*), apoi suluri din piei de animale, apoi papirusuri, iar în final cartea cu file pe care o cunoaștem noi astăzi.

Fiind o carte, Biblia este implicit literatură. Mai mult decât atât, în Biblie întâlnim mai multe tipuri de text literar: narațiune istorică (povestire, de ex. *Geneza*), profeție (de ex. *Isaia*), poezie (de ex. *Psalmii*), înțelepciune (de ex. *Proverbe*, *Eclesiastul*), evanghelia (de ex. *Ioan*), parabola (de ex. *Pildele Domnului Isus*), epistola (de ex. *Epistolele lui Pavel*), literatura apocaliptică (de ex. *Apocalipsa*, *Ezechiel*, pasaje din *Daniel*).

Fiecare din cele 66 de cărți ale Bibliei este scrisă într-una din aceste forme literare sau combină două sau mai multe dintre ele. Pentru a înțelege cât mai bine spiritul unei cărți din Biblie, trebuie să îi înțeleg și forma. Pentru a ajunge la miez (înțeles, esență), trebuie să sparg coaja (forma literară a cărții).

Până acum, în cei doi ani de studiu în grupuri de ucenicie, am studiat o epistolă (*Iacov*), o narațiune istorică din Vechiul Testament (*Neemia*) și o evanghelie (*Ioan*).

Epistolele sunt scrisori adresate unor comunități sau persoane, ca răspuns la niște probleme specifice cu care se confruntau acele persoane sau comunități. Înțelegerea deplină a mesajului epistolelor presupune reconstituirea situației care le-a generat.

Narațiunile istorice din Vechiul Testament conțin în cea mai mare parte povestirea istoriei poporului Israel: de la Avraam până la întoarcerea din captivitatea babiloniană. La aceasta se mai adaugă primele unsprezece capitole din Geneza în care ni se relatează istoria începuturilor omenirii. De asemenea avem narațiune istorică în Noul Testament, respectiv cartea Faptele Apostolilor (deși după unii cercetători constituie un gen aparte).

Evangheliile nu sunt cărți scrise *de* Isus, ci *despre* Isus. Ele conțin *discursurile lui Isus și narațiuni despre Isus*. Evangheliile constituie un gen specific, deoarece ele relatează viața lui Isus, dar nu cu scop biografic, ci cu accent pe ultima săptămână din viața Mântuitorului (aproape jumătate din fiecare evanghelie relatează ultima săptămână din viața lui Isus și evenimentele de după înviere).

Anul acesta (2010/2011) vom studia în grupurile de ucenicie trei cărți din Vechiul Testament, și anume: *Iona*, *Daniel* (profetice) și *Eclesiastul* (scriere de înțelepciune).

Deși *Iona* și *Daniel* sunt considerate cărți profetice, acestea sunt mai degrabă narațiuni istorice care conțin și pasaje profetice. În canonul evreiesc *Daniel* este încadrat la cărțile istorice și nu la cele profetice. De asemenea, *Iona* este numit „robul Domnului, *Iona*, prorocul”, în 2 Regi 14:25, dar cartea care îi poartă numele este mai mult o narațiune istorică decât o carte profetică, din punct de vedere al tipului de text literar. Cu toate acestea și *Iona* și *Daniel* ne vor ajuta să înțelegem fenomenul profeției biblice.

Profeția biblică înseamnă mai mult decât prezicerea viitorului (prima definiție de dicționar pentru *profeție!*). Pentru a fi înțeleasă, profeția biblică trebuie încadrată în istoria biblică a umanității și a Israelului. Funcția majoră a profeților biblici nu era aceea de prezicători, ci aceea de purtători de cuvânt ai lui Dumnezeu. Profeții erau oameni chemați să vorbească în Numele lui Dumnezeu contemporanilor lor. Cadrul de referință al profeților biblici era Legământul. Legământul încheiat de Dumnezeu cu poporul Său. Ori de câte ori evreei se abăteau de la Legământul încheiat, Dumnezeu ridica un profet care să-i cheme înapoi în Legământ, care să anunțe pedeapsa iminentă dacă nu se întorc, și care să anunțe mântuirea lui Dumnezeu pentru cei ce se vor întoarce.

Profeții erau prin excelență vorbitori. Erau trimiși de Dumnezeu să cheme, să anunțe, să vestească etc. Doar puțini au fost îndrumați să-și scrie mesajele transmise. De aceea este și foarte greu să înțelegem unele cărți profetice, pentru că cele mai multe conțin profeții rostite oral, apoi scrise, nu

neapărat în ordine cronologică și fără contextul istoric de cele mai multe ori.

Există profeți care au avut un mare impact în poporul Israel, dar care nu ne-au lăsat nicio carte scrisă. Ilie și Elisei sunt astfel de profeți. Cărțile istorice din Vechiul Testament ne vorbesc *despre ei*, dar ne spun foarte puțin *ce au spus ei*. Pe când Isaia și Ieremia scriu pe larg în cărțile lor *ce au spus*, dar știm *foarte puține despre ei*. Astfel de la unii profeți avem foarte multe profeții rostite și foarte puține date biografice despre ei înșiși (Isaia, Ieremia, Ezechiel ș.a.). Despre alții însă avem mai multe date biografice și mai puține mesaje rostite (Ilie, Elisei, Iona ș.a.).

(*Biblia ca literatura*, Gordon Fee, Douglas Stuart)

Așadar Iona și Daniel, pe care îi vom studia, fac parte din această a doua categorie de profeți. Cărțile care le poartă numele prezintă *mai mult viața* și cadrul istoric al profeților, *decât mesajul* lor. Cele două aspecte ale fenomenului profetic sunt inseparabile: viața și mesajul profeților. Vom învăța întâi din viața celor doi profeți, Iona și Daniel, și apoi din mesajul lor.

Imaginea de ansamblu a studiului cărții Iona

Lecția 1 - Dumnezeu îi încredințează lui Iona misiunea și mesajul

Lecția 2 - Iona dezertează din misiune și încearcă să fugă de Dumnezeu

Lecția 3 - Iona se roagă lui Dumnezeu din pântecul balenei

Lecția 4 - Iona duce în sfârșit la destinație mesajul lui Dumnezeu

Lecția 5 - Iona este mânios din pricina unui Dumnezeu milos

Dumnezeu îi încredințează lui Iona misiunea și mesajul

IONA înseamnă în limba ebraică *porumbel*.



Versetul de memorat

„*Scoală-te, du-te la Ninive, cetatea cea mare, și strigă împotriva ei. Căci răutatea ei s-a suit până la Mine!*”
(Iona 1:2)



Știați că...?

Porumbeii au fost folosiți pentru corespondența pe calea aerului încă din Evul Mediu. În perioada asedierii Parisului, în timpul războiului franco-prusac, au rămas singura linie de comunicații disponibilă parizienilor care încercau să trimită mesaje în afara orașului.

Porumbeii mesageri au fost folosiți intens în perioada Primului Război Mondial pentru a transporta ordinele de la baze către liniile de atac. Un porumbel, botezat *Cher Ami*, a primit chiar onoruri militare pentru că a salvat viețile a 194 soldați americani care au rămas blocați în spatele liniilor inamice. *Cher Ami* a fost capabil să transmită mesaje de la trupele încercuite, chiar și după ce a fost împușcat în piept. A fost medaliat pentru eroism în serviciu, iar corpul lui împăiat se află și acum la Muzeul de Istorie din Washington.

Deși s-a spus de către unii critici ai Bibliei că Iona este doar mitologie sau un comentariu ebraic (un *midrash*) sau o alegorie, totuși Biblia îl plasează pe Iona în timp și spațiu.

În cartea Regilor, Iona este plasat în vremea lui Ieroboam al II-lea (sec. VIII î.H.), căruia i-a prezis că își va extinde regatul în defavoarea Siriei. (2 Regi 14:25)

Mai mult decât atât, Iona și acțiunea cărții lui sunt amintite în Noul Testament chiar de Domnul Isus. Citește Matei 12:40-41 și Luca 11:29-32. Notează câteva elemente din cartea Iona care se regăsesc în aceste pasaje.

Așadar cartea 2 Regi îl confirmă pe Iona ca profet pe vremea lui Ieroboam al II-lea, iar evangheliile confirmă acțiunea cărții (Iona este un semn pentru niniviteni, aceștia se pocăiesc la propovăduirea sa, bărbații din Ninive se vor scula în ziua judecății ca mărturie împotriva generației de evrei din vremea Domnului Isus).

Vremea lui Ieroboam al II-lea, secolul VIII î.H. a fost ultima perioadă de prosperitate din istoria Israelului de Nord înainte de a fi cucerit de... asirienii care aveau capitala la Ninive. În această perioadă Israelul a cucerit teritoriile și a cunoscut o perioadă de prosperitate economică (2 Regi 14). Siria era în declin și pierde teren în fața Israelului, iar Asiria, cu capitala la Ninive, era în plină ascensiune. Despre Ieroboam Biblia spune că „a făcut ce este rău înaintea Domnului; nu s-a abătut de la niciunul din păcatele lui Ieroboam, fiul lui Nebat, care făcuse pe Israel să păcătuiască. A luat înapoi hotarele lui Israel, de la intrarea Hamatului până la marea câmpiei, după cuvântul pe care-l rostise Domnul, Dumnezeul lui Israel, prin robul Său Iona, prorocul, fiul lui Amitai, din Gat-Hefer. Căci Domnul a văzut că necazul lui Israel ajunsese prea mare, a văzut și strâmtorarea în care se aflau și robii și oamenii slobozi, fără să fie cineva care să vină în ajutorul lui Israel. Domnul nu hotărâse să șteargă numele lui Israel, de sub ceruri, și i-a izbăvit prin Ieroboam...” (2 Regi 14:24-27)

Ninive a fost ultima capitală a Asiriei. Ruinele ei se văd și astăzi pe malul Tigrului vizavi de orașul Mosul din nordul Irakului. Cuvântul ebraic vine de la numele sumerian *Nina*, numele zeiței Iștar, care se scria sub forma unui *pește încadrat* (ce coincidență cu pățania lui Iona!). Conform Geneza 10:8-11 Ninive a fost construită de Nimrod sau Așur, după ce a părăsit Babilonia. Săpăturile arheologice confirmă că aceste locuri au fost locuite din epoca preistorică (cca. 4500 î.H.). Scrierile lui Tukulti-Ninurta I (cca. 1230 î.H.) relatează felul în care acesta a refăcut templul lui Iștar de la Ninive, care a fost zidit de Maniștusu, fiul lui Sargon, în jurul anului 2300 î.H. Hammurapi din Babilon (cca. 1750 î.H.) a împodobit templul, dar expansiunea orașului a urmat după prosperitatea de care s-a bucurat Asiria sub Salmanasar I (cca. 1260 î.H.), iar în timpul domniei lui Tiglat-Pileser I (1114-1076 î.H.) Ninive a fost numit reședință a împăratului

Știați că...?

Porumbelul voiajor (poștaş) este dotat cu un extraordinar simț de orientare, fiind capabil să se întoarcă acasă de la distanțe de peste 1 500 km. Cercetătorii spun că porumbeii voiajori se ghidează în drumul lor către casă după câmpul electromagnetic al pământului sau după soare.

Porumbeii trăiesc, de obicei, toată viața cu același partener; ei intră, astfel, în categoria animalelor monogame. În timpul celor 18 zile de clocit, părinții primesc pe rând această responsabilitate.

Porumbeii sunt singurele păsări care „aspiră” apa de băut și nu trebuie să-și dea capul pe spate pentru a înghiți.

Porumbeii văd în culori și percep lumina ultravioletă.

Porumbeii sunt folosiți în misiunile de salvare de pe ocean, fiind antrenați să vadă vestele roșii sau portocalii ale naufragiaților.

Porumbeii pot zbura cu până la 70 km/h și parcurg într-o zi 800-900 de km.

Porumbeii sunt printre puținele vietăți capabile să-și recunoască reflexia în oglindă.

alături de Assur și de Calah (cf. Geneza 10:11-12). Atât Așurnasirpal II (883-859 î.H.), cât și Sargon II (722-705 î.H.), care apar în Vechiul Testament, au avut palate la Ninive. De aceea este foarte probabil ca tributul dat de Menahem, regele Israelului în 744 î.H. (2 Regi 15:20) și cel din Samaria în 722 î.H. (Isaia 8:4) au fost aduse la Ninive. Sanherib a rezidit în mare parte cetatea, zidurile ei de apărare, porțile și canalele de alimentare cu apă. Zidurile noului său palat au fost decorate cu basoreliefuri care prezentau victoriile sale, inclusiv împresurarea Lachișului. Tributul primit de la Ezechia (2 Regi 18:14) a fost trimis la Ninive unde s-a întors Sanherib însuși după campanie (2 Regi 19:36; Isaia 37:37). Așurbanipal (cca. 669-627 î.H.) a făcut din Ninive din nou un oraș al reședinței împărătești, trăind acolo ca prinț moștenitor. Căderea mării cetăți Ninive, prezisă de profeții Naum și Țefania, a avut loc în August 612 î.H. Cronica babiloniană ne prezintă modul în care o oștire alcătuită din mezi, babilonieni și sciți a asediat cetatea care a căzut datorită breșelor din sistemul de apărare produse de inundații (cf. Naum 2:6-8). Cetatea a fost lăsată să devină un morman de ruine, ceea ce este și astăzi (Naum 2:10; 3:7), un loc de păscut pentru turme (Țefania 2:13-15), care îi dă acestui morman numele actual, Tell Kuyunjik („mormanul multor oi”). *Sic transit gloria mundi!* Săpăturile arheologice ale lui Layard și Rassam (1845-1854) au scos la lumină nu doar palatele lui Sanherib și Așurbanipal cu basoreliefurile lor, ci și Biblioteca lui Așurbanipal cu 25 000 de tăblițe cu inscripții, printre care și o povestire babiloniană privitoare la potop (*Epopoea lui Ghilgameș*). Ruinele cetății Ninive, cu multele ei basoreliefuri și inscripții, au contribuit la elucidarea istoriei antice a Asiriei și a Babiloniei, mai mult decât orice alt oraș antic asirian, iar textele ei epice, istorice și științifice au făcut ca literatura asiriană să fie cunoscută mai bine decât literatura oricărui alt popor semitic antic, cu excepția evreilor.

Notițe

Citește Iona 1:1-2.

Ce afli despre Iona din v. 1?

Care este elementul esențial al unui profet, conform Iona 1:1?

Compară cu Ieremia 14:14; 23:16, 26, 31, 32. Care este deosebirea esențială între un proroc adevărat și unul fals conform acestor pasaje?

Care este misiunea primită? Unde îl trimite Dumnezeu pe Iona? (v. 2)

Care este mesajul primit? (Iona 1:2; 4:4)

Compară cu trimiterea ucenicilor și a urmașilor lui Hristos. Matei 28:18-20; Marcu 16:15-16; Fapte 1:8; Cine pe cine trimite în textele de mai sus?

Unde și cu ce misiune?

Cu ce mesaj?

Iona 1:1 *Cuvântul Domnului a vorbit lui Iona, fiul lui Amitai, astfel: 2 „Scoală-te, du-te la Ninive, cetatea cea mare, și strigă împotriva ei. Căci răutatea ei s-a suit până la Mine!”*

Proroc din lat. *pro orare*, care înseamnă „a vorbi pentru”, „a vorbi în numele cuiva”.

În limba ebraică a Vechiului Testament sunt folosiți trei termeni: *nabi*, *roeh* și *hozeh*.

Nabi se pare că provine dintr-o rădăcină akadiană care însemna „unul chemat” sau „unul care cheamă pe oameni în Numele lui Dumnezeu”.

Roeh provine de la verbul *ra'a*, care însemna „a vedea”. De aici profetul mai era numit și „văzător”, un **u l c a r e v e d e**, clarvăzător.

Hozeh este folosit în Cronici (cu o singură excepție) în asociere cu împăratul. De aici s-a tras concluzia că se referă mai mult la un oficiu, o funcție, aceea de cronicar de curte.

Întrebări de discuție la grup

1. De ce credeți că l-a trimis Dumnezeu pe Iona la Ninive?
2. Ce învățăm despre caracterul lui Dumnezeu din acest fapt?
3. De ce credeți că i-a trimis Isus pe ucenicii Săi în toată lumea cu evanghelia?
4. Care credeți că este dorința Domnului Isus pentru toți păcătoșii? Argumentați.
5. De ce credeți că în misiunea modernă *trimiterea ucenicilor* a fost înlocuită cu *chemarea păcătoșilor*? Altfel spus, de ce acel „**Duceți-vă și predicați Evanghelia** la orice făptură !” a devenit ceva de genul: „**Veniți la evanghelizare!**”?
6. Trimiterea de a vesti evanghelia este lansată Bisericii de aproape două mii de ani. Când putem spune: *Misiune îndeplinită*?
7. Care credeți că este mesajul evangheliei care trebuie transmis oamenilor? Discutați pe baza textelor din Ioan 3:16; 1 Corinteni 15:1-8 ș.a.

Notițe

Ideile principale în rezumat

Iona era

Profetul este

Profeția biblică este

Lui Dumnezeu îi pasă de

Isus i-a trimis pe toți ucenicii să

Misiunea bisericii față de lumea nemântuită este să



Mesaj important: *Du-te la Ninive!*

Notițe

Dacă ești mântuit:

Du-te și spune-le și altora cum pot fi mântuiți!

Dacă nu ești încă mântuit de păcatele tale:

Pocăieș te-te până nu este prea târziu!

Du-te săptămâna aceasta la oamenii pe care ți-i va arăta Dumnezeu și spune-le evanghelia!

Rugați-vă cu grupul de ucenicie și ***planificați o acțiune misionară***. Duceți-vă și împărtășiți evanghelia unei familii, persoane, în parc, la spital, azil, închisoare etc. Faceți un plan împreună pe parcursul celor cinci săptămâni cât studiem cartea Iona și apoi puneți-l în aplicare.

Pe lângă acțiunile personale și ale grupului de ucenicie, duminica din **14 noiembrie 2010** va fi pentru Biserica „Harul” ***o duminică evanghelistică***. Dacă în următoarele cinci săptămâni Dumnezeu te trimite la anumite persoane ca să creezi relații și să le vestești evanghelia, roagă-te și invită-le apoi la biserică în duminica din 14 noiembrie.

Iona dezertează din misiune și încearcă să fugă de Dumnezeu



Versetul de memorat

Unde mă voi duce departe de Duhul Tău, și unde voi fugi departe de Fața Ta? (Psalmul 139:7)

Citește Iona 1:1-17.

Ce a făcut Iona în urma misiunii primite? (v. 3)

De ce crezi că a vrut să fugă la Tars?

Citește cine erau asirienii și ce era Ninive în vremea aceea (sec. VIII î.H.).

Asirienii erau cunoscuți pentru cruzimea lor. Ei sunt considerați ca fiind cel mai crud popor care a domnit vreodată. Basoreliefurile scoase de sub ruine de arheologi îi prezintă pe asirieni scoțând ochii prizonierilor, tăindu-le mâinile, picioarele, trăgându-i în țepă, clădind piramide din capetele lor și torturând fără milă copiii. Din pricina sălbăticiilor lor, asirienii și-au atras ura tuturor neamurilor. Reacția lui Iona ilustrează foarte bine resentimentul general față de asirieni.

Compară trimiterea lui Iona cu expresia „miei în mijlocul lupilor” din Luca 10:1-3. Ce asemănare vezi?

Iona 1:1 *Cuvântul Domnului a vorbit lui Iona, fiul lui Amitai, astfel: 2 „Scoală-te, du-te la Ninive, cetatea cea mare, și strigă împotriva ei. Căci răutatea ei s-a suit până la Mine!” 3 Și Iona s-a sculat să fugă la Tars, departe de Fața Domnului. S-a pogorât la Iafo și a găsit acolo o corabie care mergea la Tars. A plătit prețul călătoriei și s-a suit în corabie ca să meargă împreună cu călătorii la Tars, departe... de Fața Domnului. 4 Dar Domnul a făcut să sufle pe mare un vânt năpraznic și a stârnit o mare furtună. Corabia amenința să se sfârâme. 5 Corăbierii s-au temut, au strigat fiecare la dumnezeul lui și au aruncat în mare unelte din corabie, ca s-o facă mai ușoară. Iona s-a pogorât în fundul corăbiei, s-a culcat și a adormit dus. 6 Cârmaciul s-a apropiat de el și i-a zis: „Ce dormi? Scoală-te și cheamă pe Dumnezeul tău! Poate că Dumnezeu va voi să se gândească la noi și nu vom pieri!” 7 Și au zis unul către altul: „Veniți să tragem la sorț, ca să știm din pricina cui a venit peste noi nenorocirea aceasta!” Au tras la sorț și sorțul a căzut pe Iona. 8 Atunci ei i-au zis: „Spune-ne din pricina cui a venit peste noi*

Care este sfatul dat de Domnul Isus celor trimiși ca oi în mijlocul lupilor? (Matei 10:16)

Înțelepciunea șerpilor înseamnă abilitatea de a-și păzi capul. Capul creștinilor este Hristos. Fără răutate ca porumbeii, pentru că porumbeii nu au fiere. Bunătate și abilitate. Abilitate. Bunătate. Credincioșie. ABC-ul misionarului.

Ce crezi că înseamnă departe de Fața Domnului?

Poate fugi cineva în realitate de Fața Domnului? De ce?

Compară cu Psalmul 139:1-18. Scrie ce înveți despre Dumnezeu din acest psalm.

Ce a făcut Domnul în această situație în care cel trimis dezertează? Care sunt cele două măsuri luate de Dumnezeu față de Iona? (v. 4, 17)

De ce crezi că a stârnit Dumnezeu un vânt năprasnic și o mare furtună pe mare?

nenorocirea aceasta? Ce meserie ai și de unde vii? Care îți este țara și din ce popor ești?” 9 El le-a răspuns: „Sunt evreu, și mă tem de Domnul, Dumnezeul cerurilor, care a făcut marea și uscatul!” 10 Oamenii aceia au avut o mare teamă și i-au zis: „Pentru ce ai făcut lucrul acesta?” Căci oamenii aceia știau că fugea de Fața Domnului, pentru că le spusese el. 11 Ei i-au zis: „Ce să-ți facem, ca să se potolească marea față de noi?” Căci marea era din ce în ce mai înfuriată. 12 El le-a răspuns: „Luați-mă și aruncați-mă în mare, și marea se va liniști față de voi! Căci știu că din vina mea vine peste voi această mare furtună!” 13 Oamenii aceștia vâsleau ca să ajungă la uscat, dar nu puteau, pentru că marea se întărâta tot mai mult împotriva lor. 14 Atunci au strigat către Domnul și au zis: „Doamne, nu ne pierde din pricina vieții omului acestuia și nu ne împovăra cu sânge nevinovat! Căci, Tu, Doamne, faci ce vrei! 15 Apoi au luat pe Iona și l-au aruncat în mare. Și furia mării s-a potolit. 16 Pe oamenii aceia i-a apucat o mare frică de Domnul și au adus Domnului o jertfă și l-au făcut juruințe. 17 Domnul a trimis un pește mare să înghită pe Iona și Iona a stat în pânțele peștelui trei zile și trei nopți.

Ori de câte ori vei încerca să fugi de Dumnezeu, El, din dragoste pentru tine, va lua măsuri ca să te aducă înapoi pe calea ascultării. Uneori va stârni o furtună, nu împotriva ta, ci pentru binele tău. Va trimite un vânt năpraznic, dacă e nevoie, ca să te întoarcă din calea nebuniei tale.

Iope era singurul port natural între Golful Acco (în apropiere de orașul modern Haifa) și granița egipteană. Excavațiile au arătat că datează din sec. XVII î.H. În prezent formează partea de sud a municipalității Tel Aviv-Jaffa.

Compară reacția marinarilor păgâni și a lui Iona profetul în fața furtunii. Cine pare mai credincios? De ce? (v. 5)

Tars (în original, Tarșiș)

Ce face cârmaciul când îl vede pe Iona dormind dus? (v. 6)

Câteva texte din vechiul Testament se referă la corăbii și sugerează că Tarșiș se învecina cu marea (Isaia 2:16; Ezechiel 27:25 etc.). Tarșiș pare a fi o țară îndepărtată (Isaia 66:19), bogată în metale cum este argintul (Ieremia 10:9), fierul, staniul, plumbul (Ezechiel 27:12). O țară în vestul bazinului mediteranean unde există zăcăminte de minereuri pare să fie o identificare plauzibilă și mulți au crezut că este vorba de Tartessus din Spania. Potrivit lui Herodot (4.152) Tartessus se afla „dincolo de Coloanele lui Hercule”.

Cum ți se pare că un păgân îl trezește pe profetul Domnului și îl trimite la rugăciune?

De ce crezi că uneori oamenii catalogați ca fiind „necredincioși” par mai credincioși decât cei catalogați ca fiind „credincioși”?

O altă posibilă localizare ar pe coasta Africii. Potrivit cu 1 Regi 10:22 Solomon a avut o flotă care îi aducea de la Tarșiș aur, fildeș, maimuțe și păuni la Ețion-Gheber la Marea Roșie. 1 Regi 22:48 menționează corăbiile din Tarșiș ale lui Iosafat care au navigat de la Ețion-Gheber la Ofir.

Compară cuvintele cârmaciului păgân: **Scoală-te și cheamă pe Dumnezeuul tău!** cu mesajul lui Dumnezeu din v. 2: **Scoală-te, du-te la Ninive și strigă împotriva ei!**

Cum explici calmul lui Iona în mijlocul furtunii? Calmul lui este o calitate sau un defect în acest context? De ce?

Compară cu Marcu 4:37-41 și Faptele Apostolilor 12:6.

Este vreo diferență între calmul lui Iona, pe de-o parte, și calmul lui Isus și Petru, pe de altă parte, care dorm și ei în situații dificile? Care ar fi diferența?

Cum crezi că pot fi treziți creștinii din somnul, apatia și nepăsarea față de misiunea lor?

Dacă dormi liniștit în mijlocul furtunii trăind în ascultare de Dumnezeu și bizuindu-te pe prezența și promisiunile Sale, atunci: Somn ușor! (Până te va trezi îngerul ca să te izbăvească!) Dar dacă dormi liniștit când te-ai abătut de la calea Lui, atunci să știi că Dumnezeu te va trezi și te va lua la întrebări, prin oamenii de la care nu te aștepti. Într-un fel sau altul ei îți vor spune același lucru: Ce dormi? Scoală-te și cheamă pe Dumnezeul tău!

Cum interpretează marinarii furtuna ? (v. 6-8)

Ce legătură văd ei între furtună-Dumnezeu-vinovăție?

Cum se prezintă Iona pe sine, pe Dumnezeul lui și relația dintre ei? (v. 9-10)

Crezi că era conștient de situația în care se află? Argumentează. (v. 11-12)

W.F. Albright a sugerat că însuși termenul *tarșiș* provine dintr-o rădăcină care înseamnă „topit” sau „a topi”. Așa că, spune el, orice țară bogată în minereuri putea fi numită Tarșiș.

Tarsul Ciliciei, de unde era Pavel originar, era într-o zonă continentală spre Nord, de aceea nu este luat în calcul.

Fața Domnului

Ca și în limba română, „față” (*panim* ebr. sau *prosopon* gr.) însemna „față”, dar și „prezența” sau „persoana” din spatele feței. Expresii de genul: „în fața lui” sau „față-n față” însemna „în prezența lui nemijlocită”. De aceea Fața lui Dumnezeu nu se poate vedea (Exod 33:20), adică nu poți sta ca păcătos în prezența Lui nemijlocită. De aceea când cobora Dumnezeu cobora într-un nor. Fața persoanei putea exprima și starea de spirit a persoanei respective. Sugestive sunt expresiile: „i s-a posomorât fața”, „s-a plecat cu fața la pământ”, „l-a scuipat în față”, „a da față cu cineva”, „fața binevoitoare a împăratului” etc. Toate aceste expresii arătau tristețea, umilința, disprețul, înfruntarea, favoarea persoanei respective.

Cum califici soluția propusă de Iona: sinucidere, autopedepsire, martiraj, evadare? De ce?

Au acceptat imediat și fără rezerve marinarii păgâni „soluția finală” propusă de Iona? Ce au încercat înainte de a-l arunca pe Iona în mare? (v. 13-15)

Cum explici dilemele morale pe care le au acești păgâni?

A avut Iona dreptate cu soluția lui?

Care a fost reacția păgânilor marinari? (v. 16)

În mod paradoxal, Iona fugarul este un semn pentru marinarii păgâni. Mai mult decât atât, în ciuda nevredniciei sale, el devine un semn pentru generația din vremea Mântuitorului, în legătură cu moartea și învierea Domnului Isus.

Dacă ajungi în anturajul păgânilor datorită neascultării tale de Dumnezeu, El se va descoperi acelor necredincioși prin disciplinarea ta în fața lor. Ei Îl vor descoperi pe Dumnezeu, iar tu vei suporta nuiua discipolnării Lui.

Ce a făcut Domnul după ce Iona a fost aruncat în mare? (v. 17)

Pâinea Feței sau „pâinile pentru punerea înainte” (literal, *pâinea Feței*), pe care le așezau preoții în fiecare zi de sabat în Locul Sfânt al Cortului sau templului (Exod 25:30; Levitic 24:5-9; 2 Cronici 4:19; 13:11) aveau sensul de pâini puse în Fața Domnului sau în prezența Lui. Aceste „pâini ale Feței”, erau douăsprezece la număr și reprezentau cele douăsprezece seminții israelite aduse în *Fața Domnului*. Masa cu pâinile era așezată vizavi de sfeșnicul cu șapte brațe (*menorah*), acesta simbolizând prezența Domnului.

În cultura iudaică *Fața Domnului* însemna *Persoana* sau *prezența Domnului*.

Ce crezi că se aștepta Iona să se întâmple cu el în momentul azvârlirii în mare?

Ce crezi că a însemnat balena pentru Iona: salvare sau pedeapsă? De ce?

Nu încerca să fugi de Dumnezeu pentru că nu vei reuși. Dacă fugi de Fața Domnului s-ar putea să nimerești în burta peștelui. Nu încerca să fugi de ascultare. Prețul este mai mare decât crezi și decât ești dispus să plătești. Iona a fost dispus să plătească prețul călătoriei cu corabia până la Tars (1:3), dar nu a luat în calcul prețul călătoriei cu balena până în adâncimile pământului. Întotdeauna păcatul neascultării te costă mai mult decât prețul așfișat!

S-a pornit o mare prigonire împotriva Bisericii din Ierusalim și toți s-au împrăștiat prin părțile Iudeii și ale Samariei. (Faptele Apostolilor 8:1)

Saul sufla încă amenințarea și uciderea împotriva ucenicilor Domnului. (Faptele Apostolilor 9:1)

Dumnezeu l-a trimis pe Iona la Ninive, ca oamenii aceia să fie salvați, iar el a încercat să fugă de această misiune (Din motive pe care le vom discuta în Lecția 5). Dumnezeu și-a întins mâna și l-a întors din drum pe Iona folosind o metodă nu foarte confortabilă.

În mod similar, Domnul Isus și-a trimis Biserica în lume cu aceeași misiune (de a vesti păcătoșilor judecata lui Dumnezeu datorită păcatelor și de a-i chema la pocăință spre iertarea păcatelor prin Isus Hristos). Biserica din Ierusalim n-a vrut inițial să meargă în Samaria (la câinii aceia!), nici până la marginile pământului (la păgânii aceia!). Atunci Dumnezeu a stârnit o furtună împotriva lor (prigoana) și un vânt năpraznic (Saul).

Când Biserica nu aplică Fapte 1:8, Dumnezeu îi aplică Fapte 8:1!

Crezi că Biserica „Harul” aplică Fapte 1:8 sau s-a cantonat în „confortabilul Ierusalim al slujbelor de duminică, și atât? Cum ne putem împrăști și în Samaria și până la capătul lumii? Care crezi că sunt temerile și prejudecățile credincioșilor față de cei necredincioși? Ce ar trebui totuși să ne determine să mergem cu vestea bună?

Ideile principale în rezumat

Notițe



Mesaj important:

*Ce dormi? Scoală-te și cheamă
pe Dumnezeuul tău!*

Dacă ești mântuit de păcatele tale:

Trezește-te din amorțeala spirituală sau nepăsare, și mijlocește la Dumnezeu pentru cei nemântuiți.

Dacă nu ești mântuit de păcatele tale:

Nu te mulțumi doar cu faptul că pari mai religios decât alții. Cheamă Numele Domnului ca să fii mântuit. Pentru că “oricine va chema Numele Domnului va fi mântuit”.

Iona se roagă lui Dumnezeu din pânțele balenei



Versetul de memorat

„În strâmtorarea mea, am chemat pe Domnul și m-a ascultat; din mijlocul locuinței morților am strigat și mi-ai auzit glasul.” (Iona 2:2)

Citește Iona 2:1-10.

Întâmplarea cu Iona înghițit de pește și apoi aruncat viu pe mal pare greu de crezut pentru unii. Ți se pare și ție de necrezut? Minunile sunt greu de acceptat pentru că par a sfida legile naturale. Citește următoarele mărturii.

Deși pare de necrezut că un om poate supraviețui trei zile în pânțele unui pește, arhivele navale aduc dovezi în sprijinul acestei posibilități.

Ziarul *Daily Mail*, apărut la Londra în 14 decembrie 1928, descrie dimensiunile carcasei unui soi de pește uriaș adus la o expoziție. Oamenii erau îndemnați să urce pe o scară și să se cațere prin gura peștelui și să se plimbe prin stomacul lui spațios.

Ziarul *Mail*, din Madras, India, relatează, în ediția din 28 noiembrie 1946, despre capturarea unui rechin de dimensiuni uriașe, în stomacul căruia s-a găsit scheletul unui om și hainele care îi atârnavă încă pe oase. Rechinul fusese prins la 50 km de Bombay, iar victima fusese probabil unul dintre cei dispăruți în urma unui tifun recent.

Iona 2:1 Iona s-a rugat Domnului, Dumnezeului său, din pânțele peștelui, 2 și a zis: „În strâmtorarea mea, am chemat pe Domnul și m-a ascultat; din mijlocul locuinței morților am strigat și mi-ai auzit glasul. 3 Și totuși mă aruncasei în adânc, în inima mării și râurile de apă mă înconjuraseră; toate valurile și toate talazurile Tale au trecut peste mine. 4 Ziceam: „Sunt lepădat dinaintea ochilor Tăi! Dar iarăși voi vedea Templul Tău cel Sfânt”. 5 Apele m-au acoperit până aproape să-mi ia viața, adâncul m-a învăluit, papura s-a împletit în jurul capului meu. 6 M-am pogorât până la temeliiile munților, zăvoarele pământului mă încuiau pe vecie; dar Tu m-ai scos viu din groapă, Doamne, Dumnezeul meu! 7 Când îmi tânjea sufletul în mine, mi-am adus aminte de Domnul și rugăciunea mea a ajuns până la Tine, în Templul Tău cel Sfânt. 8 Cei ce se lipsesc de idoli deșerți îndepărtează îndurarea de la ei. 9 Eu însă Îți voi aduce jertfe cu un strigăt de mulțumire, voi împlini juruințele pe care le-am făcut. Mântuirea vine de la Domnul.” 10 Domnul a vorbit peștelui și peștele a vărsat pe Iona pe pământ.

Dar poate că întâmplarea care seamănă cel mai mult cu a lui Iona este cea relatată de Sir Francisc Fox, care ne asigură că incidentul a fost investigat de doi oameni de știință, unul dintre ei fiind editorul științific al *Journal des Debats* din Paris, M. de Parville. Iată incidentul pe scurt: în februarie 1891, ambarcațiunea de vânat balene, *Steaua Răsăritului*, era în apropiere de Falkland Islands. În timpul vânării unui cașalot, una dintre cele două bărci coborâte la apă a fost răsturnată cu coada de cașalot, iar unul din cei doi marinari, James Bartley, a dispărut fără urmă. După ce au vânat cașalotul, în câteva ore l-au urcat în ambarcațiune, iar când l-au spintecat l-au găsit pe colegul lor, leșinat, dar în viață, în stomacul cașalotului. După ce l-au resuscitat, medicul a constatat că Bartley leșinase de frică și nu din lipsa aerului. El mărturisește că imediat după ce a fost înghițit s-a trezit într-un loc spațios, dar întunecos și alunecos. A căutat o ieșire, iar când a realizat unde se află și-a pierdut cunoștința. Pielea îi fusese arsă de acidul sucului gastric. (Baxter, *Explore the Bible*)

Notițe

Capitolul 2 din Iona este numit și *Psalmul lui Iona*. Compară *Psalmul lui Iona* cu *Psalmii* lui David (Ps. 30; 69:1-6; 130). Ce asemănări și ce deosebiri observi?

Compară Iona 2:1 cu 1:6. De ce crezi că pe corabie n-a vrut să se roage, iar din pântecul peștelui se roagă? Ce lecție înveți din asta?

Dacă nu te rogi de bunăvoie când ești bine, te vei ruga sigur când vei da de greu!

Care a fost primul lucru pe care l-a făcut Iona în strâmtorarea lui? (v. 2)

L-a ascultat Dumnezeu pe Iona în punctul culminant al nebuniei lui? De ce?

Despre cine zice Iona că l-a aruncat în adâncul mării? (v. 3)

Notițe

De ce Domnul și nu marinarii?

În toată această rugăciune Iona arată că e conștient cu cine se luptă. Recunoaște Mâna lui Dumnezeu în tot ce i se întâmplă, când fuge de Fața Lui.

Cum relatează Iona experiența subacvatică? (v. 4-6)

Despre cine zice că l-a scos viu din groapă?

De ce Domnul și nu balena?

Cum îl numește pe Dumnezeu în v. 6b?

Crezi că a fost supărat Iona pe Dumnezeu? De ce?

Când și-a adus aminte de Domnul? (v. 7)

Merita Iona să fie salvat? De ce crezi că l-a salvat Dumnezeu?

Iona experimentează ce înseamnă să fii sub judecata lui Dumnezeu, experimentează pe propria-i piele iminența morții și salvarea prin mila divină nemeritată, ca mai apoi să meargă la asirienii din Ninive care erau în aceeași situație și care aveau nevoie de aceeași milă divină ca să evite judecata iminentă.

Notițe

Ce mai face Iona în pântecul peștelui în afară de a recunoaște Mâna Domnului în toate și de a implora mila Lui? (v. 8-9)

Ce promite Iona? (v. 9)

Care este marea descoperire despre mântuire pe care o face Iona în adâncul mării? (v. 9b)

Mântuirea este a Domnului atât pentru evrei, cât și pentru asirieni.

Ce a făcut Domnul după această declarație a lui Iona? (v. 10)

Domnul vorbește lui Iona și Iona nu ascultă.
Domnul vorbește vântului și vântul ascultă.
Iona vorbește Domnului și Domnul ascultă.
Domnul vorbește peștelui și peștele ascultă.

Iona ajunge din nou pe pământ, după trei zile și trei nopți. În urma neascultării și a pocăinței lui, Iona devine un semn nu doar pentru mântuirea ninivitenilor, ci pentru mântuirea tuturor oamenilor, prin Isus care „după cum a stat Iona trei zile și trei nopți în pântecul peștelui, tot așa va sta Fiul omului în inima pământului.”

Notițe

Ideile principale în rezumat



Mesaj important:

Mântuirea vine de la Domnul!

Dacă ai primit mântuirea de la Domnul:

Trăiește în ascultare de El. Împlinește promisiunile pe care I le-ai făcut când te-a mântuit.

Dacă nu ai primit încă mântuirea de la Domnul:

Astăzi este ziua mântuirii. Dacă auziți gasul Lui nu vă împietriți inima!

Iona duce, în sfârșit, mesajul lui Dumnezeu la destinație



Versetul de memorat

Bărbaii din Ninive se vor scula alături de neamul acesta, în ziua judecării, și-l vor osândi, pentru că ei s-au pocăit la propovăduirea lui Iona; și iată că aici este Unul mai mare decât Iona. (Matei 12:41)

Iona 3:1 *Cuvântul Domnului a vorbit a doua oară lui Iona, astfel: 2 „Scoală-te, du-te la Ninive, cetatea cea mare, și vestește acolo strigarea pe care ți-o voi da!” 3 Și Iona s-a sculat și s-a dus la Ninive, după Cuvântul Domnului. Și Ninive era o cetate foarte mare, cât o călătorie de trei zile. 4 Iona a început să pătrundă în oraș, cale de o zi, strigând și zicând: „Încă patruzeci de zile și Ninive va fi nimicită!” 5 Oamenii din Ninive au crezut în Dumnezeu, au vestit un post și s-au îmbrăcat cu saci, de la cei mai mari până la cei mai mici. 6 Lucrul a ajuns la urechea împăratului din Ninive; el s-a sculat de pe scaunul lui de domnie, și-a scos mantia de pe el, s-a acoperit cu un sac și a șezut în cenușă. 7 Și a trimis să se dea de știre în Ninive, din porunca împăratului și mai marilor lui, următoarele: „Oamenii și vitele, boii și oile, să nu guste nimic, să nu pască și nici să nu bea apă deloc! 8 Ci oamenii și vitele să se acopere cu saci, să strige cu putere către Dumnezeu și să se întoarcă de la calea lor cea rea și de la faptele de asuprire, de care le sunt pline mâinile! 9 Cine știe dacă nu se va întoarce*

Citește Iona 3.

După ce Iona ajunge din nou pe uscat, Cuvântul Domnului îi vorbește a doua oară (v. 1).

S-a schimbat ceva în mesajul lui Dumnezeu sau în misiunea încredințată lui Iona? (v. 2) De ce?

S-a schimbat ceva în atitudinea lui Iona față de mesajul și misiunea primite? (v. 3a) De ce?

Neascultarea mea, încercarea de a fugi de Fața Domnului și de misiunea încredințată, nu schimbă cu nimic mesajul Domnului sau misiunea încredințată. După bucla neascultării, cu consecințele ei (bani cheltuiți pe bilet, furtuna, frica morții, trei zile în burta peștelui, arsurile de pe piele etc.), voi ajunge în același punct: Scoală-te, du-te la Ninive... Compară 1:2 cu 3:2.

Care este cel mai bun lucru pe care poți să-l faci când Dumnezeu te cheamă și te trimite undeva? (v. 3, 4)

Dumnezeu și se va căi și dacă nu-și va opri mânia Lui aprinsă, ca să nu pierim!” 10 Dumnezeu a văzut ce făceau ei și că se întorceau de la calea lor cea rea. Atunci Dumnezeu S-a căit de răul pe care se hotărâse să li-l facă și nu l-a făcut.

Care a fost mesajul salvator dus de porumbelul mesager, Iona, ninivitenilor asediați de judecata iminentă a Domnului? (v. 4)

Mărimea cetății Ninive expresia „cale de trei zile” (Iona 3:3) i-a făcut pe unii critici să se îndoiască de veridicitatea povestirii, argumentând că nu putea fi atât de mare, încât să ai nevoie de trei zile ca s-o străbați.

De ce patruzeci de zile?

Ce altă judecată a lui Dumnezeu a ținut patruzeci de zile? (Geneza 7:12)

Această expresie, de care s-au poticnit și agățat unii critici, nu se referă neapărat la mărimea cetății Ninive, ca circumferință a orașului sau suprafața administrativă. Expresia se poate referi la o zi de călătorie din suburbiile până în centru (Iona 3:4), la o zi de lucru, iar apoi o altă zi de întoarcere.

Care a fost reacția oamenilor din Ninive când l-au văzut pe Iona și i-au auzit mesajul? (v. 5)

Care a fost atitudinea împăratului? (v. 6)

Ce ordin a dat? Scrie poruncile împăratului din v. 7-8.

Cu ce scop a dat împăratul aceste porunci? (v. 9)

Epopoea lui Ghilgameș Săpăturile arheologice ale lui Layard și Rassam (1845-1854) au scos la lumină nu doar palatele lui Sanherib și Așurbanipal cu basoreliefurile lor, ci și

Ce crezi că i-a convins pe niniviteni să se pocăiască?

Crezi că Iona se aștepta la asta? De ce?

Biblioteca din Ninive a lui Așurbanipal cu 25 000 de tăblițe cu inscripții, printre care și o povestire babiloniană privitoare la potop (*Epopoea lui Ghilgameș*). Deși sunt diferențe majore între relatarea biblică a potopului și cea sumeriană, există și asemănări semnificative, printre care amintim: potopul ca o pedeapsă a zeilor, salvarea credinciosului (Noe, respectiv Utnapiștim), arca salvatoare a familiei celui credincios ș.a.

Crezi că a fost o pocăință sinceră, autentică? Argumentează. Compară cu Matei 12:41; Luca 11:30.

Când spui evanghelia cuiva, ce te aștepti să se întâmple? Te aștepti să se pocăiască oamenii sau să refuze pocăința? De ce?

De ce crezi că avem adesea prejudecata că oamenii sunt răi și nu se vor pocăi niciodată? Este biblică?

Prejudecata că oamenii nu se vor pocăi este una din minciunile Satanei cu care ne ține gura închisă și picioarele pe loc. Domnul Isus ne-a poruncit: Duceți-vă și predicați evanghelia la orice făptură. Cine va crede (nu, dacă va crede cineva!) și se va boteza va fi mântuit. Domnul Isus presupune că oamenii vor crede, cel puțin unii. Când crezi că oamenii se vor pocăi, atunci te încalți cu „râvna evangheliei păcii”. (Efeseni 6:15)

Gândește-te la cinci oameni față de care ai avut rețineri până acum să le duci evanghelia, pentru că i-ai considerat „prea răi” ca să se poată pocăi. Ei au poate cea mai mare nevoie de eliberare. Roagă-te pentru ei și spune-le evanghelia: că pedeapsa lui Dumnezeu planează asupra lor, dar că Isus a murit pentru ei. Spune-le să se întoarcă de la căile lor spre Dumnezeu.

Pocăința asirienilor. E de necrezut pentru unii că asirienii păgâni, extrem de cruzi și mândri cum erau, s-ar fi pocăit la predicarea unui profet israelit.

Nu există nicio dovadă extrabiblică că ninivitenii s-ar fi pocăit (Iona 3:4, 5), dar există un text, textul de la Gozan, care poate susține aceasta. Textul se referă la domnia lui Așur-Dan al III-lea, când în 763 î.H. (perioadă în care a trăit și Iona!) a avut loc o eclipsă totală de soare, urmată de inundații și de foamete. Acest semn de rău augur a coincis și cu o înfrângere a asirienilor în nord. Aceste semne au fost interpretate în detrimentul regelui care a fost nevoit să coboare de pe tron pentru o vreme (Iona 3:6).

La acestea se poate adăuga și un cutremur de pământ care a avut loc pe vremea lui Ozia, regele lui Iuda, și pe vremea lui Ieroboam al II-lea, fiul lui Ioas, regele lui Israel, pe timpul domniei căruia a activat și profetul Iona (vezi Zaharia 14:5; Amos 1:1). Aceste semne prevestitoare, care se poate să fi pregătit terenul pentru mesajul lui Iona, plus prezența și predicarea acestuia, afectat fizic de șederea în pântecul peștelui, i-ar fi putut determina pe niniviteni să facă pasul spre pocăință, lucru pentru care i-a lăudat Domnul Isus (Matei 12:41; Luca 11:30).

Pocăința (shuv, în limba ebraică) înseamnă întoarcere. Când Dumnezeu îi cheamă pe oameni să se pocăiască, îi cheamă, de fapt, să se întoarcă de la căile lor rele, la Calea Sa. Pocăința înseamnă și întoarcerea cu fața spre Dumnezeu și cu spatele spre păcat. Pocăința înseamnă să recunoști că mergi pe un drum greșit, să regreti și să schimbi direcția în sensul arătat de Dumnezeu.

Ce a făcut Dumnezeu văzând pocăința lor? (v. 10)

Ninive a fost nimicită abia după 160 de ani. Profeții Naum și Țefania au profețit despre distrugerea Ninivei, care a avut loc în anul 612 î.H. Generația din vremea lui Iona (sec. VIII î.H.) a fost salvată, pentru că s-a pocăit, la predicarea lui Iona. Ecourile acestei pocăințe s-au resimțit poate și la generația următoare. Dar apoi asirienii au uitat, au revenit la căile lor și au fost distruși ca națiune și imperiu.

Miracolul fizic al supraviețuirii lui Iona în burta peștelui, nu este mai mare decât miracolul moral al pocăinței bărbaților din Ninive sau decât miracolul spiritual al descoperirii de Sine a lui Dumnezeu din finalul cărții, ca un Dumnezeu milos, îndurător și iertător.

Notițe

Se poate căi Dumnezeu? Îl pot determina oamenii pe Dumnezeu să-și schimbe deciziile?

Unul dintre atributele lui Dumnezeu este imuabilitatea sau caracterul neschimbător. În mai multe locuri din Scriptură Dumnezeu este descris ca un Dumnezeu care nu se schimbă. Psalmul 102 compară natura lui Dumnezeu cu cerurile și pământul: „ele vor pieri... se vor schimba. Dar Tu rămâi Același.” Maleahi 3:6 spune: „Eu sunt Domnul, Eu nu mă schimb.” Iar Iacov spune că în Dumnezeu „nu este schimbare nici umbră de mutare”.

Ce facem atunci cu pasajele din Biblie în care Dumnezeu pare să se răzgândească sau să se căiască de ceea ce a făcut sau avea de gând să facă. Millard Erickson (*Teologie sistematică*, vol. 1, pp. 300, 301) propune trei explicații posibile pentru pasaje ca cel din Iona 3:10.

Unele din aceste texte trebuie înțelese ca simple antropomorfisme. Ele sunt simple descrieri ale acțiunilor și sentimentelor lui Dumnezeu în termeni umani.

Cele ce par a fi răzgândiri pot să fie noi stadii în realizarea planurilor lui Dumnezeu. De exemplu oferta mântuirii pentru neamuri, deși era parte a planului divin de la început, a apărut la un moment dat ca o cotitură bruscă a planului lui Dumnezeu de la evrei spre neamuri.

Altele așa-zise răzgândiri ale lui Dumnezeu sunt de fapt schimbări ale omului în relația cu Dumnezeu. Principiul divin al relației pe baza ascultării nu se

schimbă. Dumnezeu nu s-a schimbat când Adam a păcătuit, ci același principiu care până atunci îl ținuse în Eden, ascultarea, acum îl izgonea; pentru că neascultarea întrerupe relația. În cazul cetății Ninive nu Dumnezeu s-a schimbat, ci ninivitenii. Avertizarea era: „Încă patruzeci de zile și Ninive va fi nimicită (dacă nu se va pocăi, se subînțelege).” Altfel ce rost avea avertizarea. Ninive s-a pocăit și a fost cruțată. Nu Dumnezeu s-a schimbat, ci omul.

Notițe

Ideile principale în rezumat



Mesaj important:

Oamenii să strige cu putere către Dumnezeu și să se întoarcă de la calea lor cea rea...

Dacă te numești pocăit, adică întors la Dumnezeu:
Continuă să te pocăiești în fiecare zi! Întoarce-te mereu de la faptele rele spre faptele bune, de la lucrurile care nu-I plac lui Dumnezeu, la cele ce-I sunt plăcute.

Dacă nu te numești pocăit, adică nu ai hotărât încă să te întorci cu toată inima spre Dumnezeu:
Pocăiește-te astăzi, pentru că “Dumnezeu poruncește astăzi, oamenilor de pretutindeni să se pocăiască, pentru că a rânduit o zi în care va judeca lumea, prin... Isus Hristos!” (Fapte 17:30-31)

Iona este mânios din pricina unui Dumnezeu milos



Versetul de memorat

Tot așa, vă spun că va fi mai multă bucurie în cer pentru un singur păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de oameni neprihăniți care n-au nevoie de pocăință. (Luca 15:7)

Iona 4:1 *Lucrul acesta n-a plăcut deloc lui Iona și s-a mâniat. 2 S-a rugat Domnului și a zis: „Ah! Doamne, nu este aceasta tocmai ce ziceam eu când eram încă în țara mea? Tocmai lucrul acesta voiam să-l înlătur fugind la Tars. Căci știam că ești un Dumnezeu milos și plin de îndurare, îndelung răbdător, și bogat în bunătate și că Te căiești de rău! 3 Acum, Doamne, ia-mi viața, căci vreau mai bine să mor decât să trăiesc!” 4 Domnul a răspuns: „Bine faci Tu de te mâni?” 5 Și Iona a ieșit din cetate și s-a așezat la răsărit de cetate. Acolo și-a făcut un umbrar și a stat sub el, până va vedea ce are să se întâmple cu cetatea. 6 Domnul Dumnezeu a făcut să crească un curcubete, care s-a ridicat peste Iona, ca să facă umbră capului lui și să-l facă să-i treacă mânia. Iona s-a bucurat foarte mult de curcubetele acesta. 7 Dar a doua zi, la răsăritul soarelui, Dumnezeu a adus un vierme, care a înțepat curcubetele și curcubetele s-a uscat. 8 Când a răsărit soarele, Dumnezeu a făcut să sufle un vânt uscat de la răsărit și soarele a bătut peste capul lui Iona, și Iona a leșinat. Atunci a dorit să moară și a zis: „Mai bine să mor decât să trăiesc!” 9*

Citește Iona 4.

Isus spune că „este bucurie înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un singur păcătos care se pocăiește” (Luca 15:10).

Care crezi că a fost atmosfera din cer când s-au pocăit peste o sută douăzeci de mii de oameni, nu unul singur?

Care a fost atitudinea lui Iona? (v. 1-3)

Cum explici această reacție a lui Iona? Cum se poate ca un Dumnezeu milos să-l înfurie pe un credincios?

Scrie mai jos atributele lui Dumnezeu pe care le amintește Iona în v. 2?

Ți s-a întâmplat vreodată să fii mânios pentru că cine trebuia să facă dreptate a fost prea milos? Povestește.

Ce îi cere Iona lui Dumnezeu în v. 3?

Compară cu ce i-a cerut când era în fața morții (2:2, 5, 6).

De ce crezi că își dorea Iona ca asirienii din Ninive să nu se fi pocăit?

La prima vedere, Iona poate fi catalogat drept un evreu ultranaționalist, egoist, obtuz, care nu se poate bucura că Dumnezeu lui Israel se îndură și de alt popor în afară de poporul lui. Iona chiar spune în versetul 2 că tocmai acest fapt al pocăinței ninivitenilor voia să-l împiedice fugind la Tarsis. Totuși înțelegând contextul istoric și religios al Israelului din vremea lui Iona, putem trage și o altă concluzie.

Citește Exod 32:7-14; 30-35.

Cum califici gestul lui Moise de a se sacrifica pe sine pentru a salva poporul vinovat? *Iartă-le acum păcatul! Dacă nu, atunci șterge-mă din cartea Ta pe care ai scris-o.* (Exod 32:32)

Citește Romani 9:1-5; 10:1; 11:1.

Cum califici gestul lui Pavel exprimat în cuvintele:

Dar Dumnezeu i-a zis lui Iona: „Bine faci tu de te mânia din pricina curcubetelui?” El a răspuns: „Da, bine fac că mă mâni până la moarte!”¹⁰ Atunci și Domnul a zis: „Ție îți este milă de curcubetele acesta, care nu te-a costat nimic trudă și pe care nu tu l-ai făcut să crească, ci într-o noapte s-a născut și într-o noapte a pierit. 11 Și Mie să nu-Mi fie milă de Ninive, cetatea cea mare, în care se află mai mult de o sută douăzeci de mii de oameni, care nu știu să deosebească dreapta de stânga lor, în afară de o mulțime de vite!”

Căci aproape să doresc să fiu eu însumi anatema, despărțit de Hristos, pentru frații mei, rudele mele trupești. (Romani 9:3)

Și Moise și Pavel au înțeles foarte clar planul lui Dumnezeu cu poporul Israel din generația lor. Își dau seama că poporul este sub judecata lui Dumnezeu datorită păcatelor și împietririi. Și ambii își doresc salvarea neamului lor aproape cu orice preț. Și Moise și Pavel mijlocesc până la sacrificiu de sine. Aproape am putea spune că Îl țin pe Dumnezeu în șah: *Iartă-le acum păcatul! Dacă nu, atunci șterge-mă din cartea Ta... aproape să doresc să fiu eu însumi anatema, despărțit de Hristos, pentru frații mei...*

Notițe

Atitudinea lui Moise și a lui Pavel ni se pare lăudabilă și îi considerăm mari mijlocitori, martiri, eroi naționali...

Dar la fel de bine și Iona poate fi văzut ca un erou național, ca un martir, ca un mare patriot. Iona realizează ca și Moise că poporul Israel din generația lui este sub judecata lui Dumnezeu. Iona știa că asirienii din Ninive erau uneltele pe care Domnul vrea să le folosească pentru a-i pedepsi pe israeliți pentru idolatria lor. (Vezi Isaia 7:17-20; Osea 9.3; 10:6; 11:5) Isaia și Osea au trăit în același secol și aproximativ în aceeași perioadă cu Iona. Profețiile lor nu erau străine pentru el. Secolul VIII î.H. a fost secolul în care Dumnezeu a adus judecata peste Regatul de Nord al Israelului (722 î.H.). Dumnezeu anunțase clar pedepsirea lor prin asirieni. Iona știa că Israelul de nord respinsese toate apelurile la pocăință, dar voia să le mai dea o șansă.

Când Iona a auzit că Ninive, capitala Asiriei, este somată de Dumnezeu să se pocăiască altfel va fi distrusă, Iona nu și-a dorit neapărat distrugerea lor, cât

salvarea Israelului. El a gândit foarte logic: Dacă în patruzeci de zile nu se pocăiesc, Dumnezeu îi distruge. Dacă eu nu le spun că vine pedeapsa, ei nu se vor pocăi. Dacă nu se pocăiesc vor fi distruși. Dacă vor fi distruși Israelul mai are o șansă. Așa că de dragul poporului meu, risc totul și nu merg să le spun. Nu-i avertizez. Îmi pun în joc prestigiul de profet, relația cu Dumnezeu, chiar viața, dar nu mă duc să îi avertizez. Mai bine să fiu eu pedepsit de Dumnezeu, dar să-mi salvez neamul. Mai bine mor eu înecat în mare decât să fie distrus Israelul.

Deși trebuie să dezaprobam neascultarea lui Iona, trebuie să apreciem spiritul lui de martir.

Neascultarea noastră de cuvintele Domnului Isus, ...duceți-vă și proclamați evanghelia la orice făptură, nu este mai puțin vinovată. Însă nouă ne lipsește și motivația nobilă a lui Iona. Nu-i avertizăm pe oameni de pedeapsa iminentă a lui Dumnezeu și mulți vor ajunge în iad. Însă noi n-o facem din nepăsare, din lene, rușine, frică etc.

Care sunt motivele pentru care nu-i avertizăm pe oamenii din generația noastră?

Cum putem arăta practic că ne pasă de mântuirea neamului nostru?

Finalul cărții este cel mai important, pentru că aduce revelarea de Sine a lui Dumnezeu. Se poate vedea răbdarea și mila lui Dumnezeu atât față de Iona, cât și față de Ninive.

Marele evanghelist D. L. Moody și-a imaginat următoarea scenă pe munte, când Isus înainte de a se înălța la cer i-a trimis pe ucenicii Săi să ducă **evanghelia la orice făptură**. Petru Îl întrebă foarte mirat pe Isus: Doamne, trebuie să mergem și la aceia care Ți-au bătut cuie în mâini? Apoi Petru întrebă din nou: Doamne, să mergem și la cel ce Ți-a străpuns coasta cu sulița? Iar Isus îi răspunde: Da. Mergeți și la el și spuneți-i că există o cale mult mai scurtă de a ajunge la inima Mea decât aceasta. Și atunci ucenicii au înțeles compasiunea Învățătorului lor. Și au plecat să ducă evanghelia demolând toate barierele și prejudecățile umane.

Cum tratează pentru început Dumnezeu mânia lui Iona? (v. 4)

Ce răspuns dă Iona la întrebarea lui Dumnezeu? (v. 5)

Care este al doilea semn de milă față de Iona? (v. 6)

Cum tratezi tu o persoană mândră?

Ce înveți din modul în care Dumnezeu tratează mânia lui Iona?

Dacă Iona nu a reacționat la întrebarea moralizatoare: *Bine faci tu că te mândri?*, Dumnezeu îi atinge totuși coarda sensibilă împlinindu-i o nevoie imediată. Dumnezeu creează curcubetele ca „să-l facă să-i treacă mânia”. (v. 6) Și Iona și-a descoperit fruntea și s-a bucurat. Însă materialul didactic, curcubetele și viermele de această dată, mai avea să-i dea o lecție lui Iona.

De ce a trimis Dumnezeu un vierme ca să înțepe curcubetele? (v. 7-8)

Dacă pentru noi un vânt ușor pe o zi toridă înseamnă ceva reconfortant, nu la fel era în cazul lui Iona.



Curcubetele sau **arborele de ricin** (*Ricinus communis*); acesta este un arbust care crește repede și care putea să-i țină umbră lui Iona. Se spune că poate păli rapid la o simplă atingere.



Viermele se poate să fi ros rădăcina plantei care apoi s-a uscat. Sau este posibil să fi fost un fel de omidă care a mâncat frunzele mari care îi făceau umbră lui Iona.

Cum reacționează Iona după ce este bătut în cap de soare și de vântul de răsărit?



Ți se pare normală reacția lui? De ce?

Ți se întâmplă să te enervezi și să te mânie din cauza unor motive minore, cum ar fi: metrul sau autobuzul care pleacă din fața ta, faptul că nu poți deschide un borcan, că îți dai cu ciocanul peste deget sau te lovești cu piciorul de colțul patului? De ce?

Vântul uscat de răsărit era un vânt fierbinte care lăsa senzația că te sufoci. Se spune că atunci când suflă un astfel de vânt păsările se ascund în cele mai adânci scorburi, turmele și cirezile se adăpostesc în peșteri, lucrătorii se adăpostesc în case și închid ușile și ferestrele, iar călătorii trebuie să caute rapid un adăpost până trece vântul acesta fierbinte.

Enumeră și alte nimicuri care te fac să te mânie. Ce faci atunci?

Ce întrebare îi pune Dumnezeu lui Iona în v. 9a?

Când i-a mai pus aceeași întrebare?

Ce răspunde Iona de data aceasta?

Cartea Iona ne oferă multe lecții de viață.

Mesajul central: un Dumnezeu milos care se îndură de cei ce se pocăiesc.

Personajul central nu este Iona, ci Dumnezeu. Un Dumnezeu milos care strălucește cu mult mai tare pe fundalul unui Iona mânios.

Uneori **păgânii** sunt mai receptivi la mesajul lui Dumnezeu decât poporul lui Dumnezeu. În aceeași generație, asirienii se pocăiesc și scapă de distrugere, iar israeliții refuză să se pocăiască și sunt distruși prin asirienii pocăiți.

Uneori **credincioșii** sunt surclasați la testul ascultării de către animale sau natură. Vântul, marea, balena, curcubetele, viermele, vântul de răsărit ascultă de porunca Creatorului, iar Iona nu.

Oricât de nobile ar fi **motivele neascultării** de Dumnezeu, acestea nu-L conving pe un Dumnezeu suveran, drept, atotputernic.

Niciodată Dumnezeu nu pedepsește fără să avertizeze, fără să ofere **șansa pocăinței**.

Oriunde ai încerca să fugi de **Fața Domnului**, te va ajunge **Mâna Domnului**.

Este mai mare **bucurie în cer** pentru un singur om care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de oameni care se cred neprihăniți și nu vor să se pocăiască.

În perioada de prosperitate, Ninive a fost încercuită de un zid de 12 km, în interiorul căruia, conform cercetărilor întreprinse de Felix Jones în 1834, puteau trăi mai mult de 175 000 de persoane. Iona vorbește despre Ninive „cetatea cea mare” (1:2; 3:2) în care erau 120 000 de oameni care nu deosebeau stânga de dreapta lor (4:11). S-a comparat această cifră cu numărul locuitorilor din Calah (Nimrod), care în 865 î.H. avea 69 574 locuitori.

Ideile principale în rezumat

Notițe



Mesaj important:

Bine faci tu că te mânii?

Dacă ești credincios:

Nu te mânia că Dumnezeu nu pedepsește încă pe cei răi. Fă-L de cunoscut pe Dumnezeu, ca un Dumnezeu milos, care voiește ca toți păcătoșii să vină la pocăință și niciunul să nu piară.

Dacă nu ești încă credincios:

Pocăiește-te acum în fața unui Dumnezeu milos, altfel te vei confrunta în ziua judecății cu mânia lui Dumnezeu, care rămâne peste fiii neascultării.

RECAPITULARE

Iona 1

Iona 2

Iona 3

Iona 4

Personajul central

Mesajul central despre Dumnezeu

Mesajul central pentru cei credincioși

Mesajul central pentru cei necredincioși

Mesajul central pentru tine
